

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Agenda, Sev Ritvale Osnabrvdense

Franz Wilhelm <Osnabrück, Bischof>

Coloniæ Agrippinæ

Ritus benedicendi & imponendi primarium lapidem pro Ecclesia
ædificanda, servandus à Sacerdote, facultatem habente ab Episcopo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41233

sculpi aut pingi non reprobas, ut, quoties illas oculis corporeis intuemur, toties eorum actus & sanctitatem, ad imitandum, memoriæ oculis meditemur: hanc, quæsumus, imaginem, seu sculpturam, in honorem & memoriam unigeniti Filii tui Domini nostri Iesu Christi, vel Beatissimæ Virginis Mariæ, Matris Domini nostri Iesu Christi, vel Beati N. Apostoli tui, vel Martyris, vel Confessoris, aut Pontificis, aut Virginis, adaptatam, benedicere ✠ & sanctificare ✠ digneris: & præsta, ut, quicumque coram illa unigenitum Filium tuum, vel Beatissimam Virginem, vel gloriosum Apostolum, siue Martyrem, siue Confessorem, aut Virginem, suppliciter colere & honorare studuerit, illius meritis & obtentu à te gratiam obtineat in futurum. Per eundem Christum Dominum nostrum. Resp. Amen. *Ultimò aspergat aquâ benedictâ.*

Ritus benedicendi & imponendi primarium lapidem pro Ecclesia ædificanda, servandus à Sacerdote, facultatem habente ab Episcopo.

Ecclesiam ex Episcopi autoritate tantum, juxta sacrorum Canonum decreta, ædificari fas est. Si vero Sacerdos, ejus ædificatio-

catio-

cationis primarium lapidem benedicendi potestatem habens, ejusmodi functionem peragat, hunc ritum servabit.

Pridie quam primarius lapis benedicatur, ligneam Crucem in loco, ubi debet esse Altare, figat ipse vel alius Sacerdos. Sequenti vero die, lapis, in Ecclesie fundatione ponendus, qui debet esse quadratus & angularis, benedicatur hoc modo.

Sacerdos, indutus amictu, albâ, cingulo, stolâ, & pluviâ albi coloris, adhibitis aliquot Sacerdotibus & Clericis, salem & aquam benedicit, nisi prius in promptu habeat jam benedictam ordinaria benedictione, ut supra. & interim, dum cantatur à Clericis Antiphona cum Psalmo sequenti, aspergit locum, ubi Crux posita est, cum aquâ benedictâ. Antiphon. Signum salutis pone, Domine Iesu Christe, in loco isto, & non permittas introire Angelum percutientem.

Pag. 343.

Psalmus 83.

QVam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum! concupiscit & deficit anima mea in atria Domini.

Cor meum & caro mea: exultaverunt in Deum vivum.

Etenim passer invenit sibi domum: & turtur nidum sibi, ubi ponat pullos suos.

Altaria tua Domine virtutum: Rex meus, & Deus meus.

Beati qui habitant in domo tua Domine: in sæcula sæculorum laudabunt te.

Beatus vir cujus est auxilium abs te: ascensiones in corde suo disposuit, in valle lacrymarum, in loco quem posuit.

Etenim

Etenim benedictionem dabit legislator, ibunt de virtute in virtutem: videbitur Deus deorum in Sion.

Domine Deus virtutum, exaudi orationem meam: auribus percipe Deus Iacob.

Protector noster aspice Deus: & respice in faciem Christi tui.

Quia melior est dies una in atriis tuis: super millia.

Elegi abjectus esse in domo Dei mei: magis quam habitare in tabernaculis peccatorum.

Quia misericordiam & veritatem diligit Deus: gratiam & gloriam dabit Dominus.

Non privabit bonis eos, qui ambulant in innocentia: Domine virtutum, beatus homo, qui sperat in te.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto. Sicut &c. Finito Psalmo, Sacerdos, versus ad locum, per ipsum aspersum, dicit:

Oremus.

Domine Deus, qui, licet cælo & terrâ non capiaris, domum tamen dignaris habere in terris, ubi nomen tuum jugiter invocetur; locum hunc, quæsumus, beatæ Mariæ semper Virginis, & B. N. (*nominando Sanctum, vel Sanctam, in cuius honorem ac nomen fundabitur Ecclesia,*) omniumque Sanctorum inter-

ceden-

cedentibus meritis, sereno pietatis tuæ intuitu visita, & per infusionem gratiæ tuæ ab omni inquinamento purifica, purificatumque conserva, &, qui dilecti tui David devotionem in filii sui Salomonis opere complexisti, in hoc opere desideria nostra perficere digneris; effugiantque omnes hinc nequitiae spirituales. Per Dominum nostrum Iesum Christum, Filium tuum, qui tecum vivit & regnat, in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. *Resp.* Amen.

Postea stans benedicit primarium lapidem, dicens:
Vers. Adjutorium nostrum in nomine Domini. *Resp.* Qui fecit cælum & terram. *Vers.* Sit nomen Domini benedictum. *Resp.* Ex hoc nunc, & usque in sæculum. *Vers.* Lapidem quem reprobaverunt ædificantes. *Resp.* Hic factus est in caput anguli. *Vers.* Tu es Petrus. *Resp.* Et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. *Vers.* Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto. *Resp.* Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. Amen.

Oremus.

Domine Iesu Christe, Fili Dei vivi, qui es verus omnipotens Deus, splendor & imago æterni Patris, & vita æterna; qui es

G g g

lapis

lapis angularis , de monte sine manibus abscissus , & immutabile fundamentum ; hunc lapidem, collocandum in tuo nomine, confirma : & tu , qui es principium & finis, in quo principio Deus Pater ab initio cuncta creavit ; sis, quæsumus, principium & incrementum & consummatio ipsius operis, quod debet ad laudem & gloriam tui nominis inchoari. Qui cum Patre, & Spiritu sancto, vivis & regnas Deus , per omnia sæcula sæculorum. *Resp.* Amen.

Tunc aspergit lapidem ipsum aquâ benedictâ : Et, accepto cultro , per singulas partes sculpsit in eo signum Crucis, dicens : In nomine Patris ✠, & Filii ✠, & Spiritus ✠ sancti. Resp. Amen.

Quo factò, dicit : Oremus.

Benedic ✠, Domine , creaturam istam lapidis ; & præsta , per invocationem sancti tui nominis , ut , quicumque ad hanc Ecclesiam ædificandam pura mente auxilium dederint , corporis sanitatem & animæ medelam percipiant. Per Christum Dominum nostrum. *Resp.* Amen.

Postea dicantur Litania ordinaria, sine Orationib. in fine positis, ut supra. Quibus dictis, parato cemento, Et cementario assistente, Sacerdos inchoat, Clericis prosequentibus, Antiph. Mane surgens Iacob, eri-

gebat

gebat lapidem in titulum, fundens oleum
desuper: votum vovit Domino: Vere locus
iste sanctus est, & ego nesciebam. *Psal. 126.*

Nisi Dominus ædificaverit domum: in
vanum laboraverunt qui ædificant eam.

Nisi Dominus custodierit civitatem: fru-
stra vigilat qui custodit eam.

Vanum est vobis ante lucem surgere: sur-
gite postquam sederitis, qui manducatis pa-
nem doloris.

Cum dederit dilectis suis somnum: ecce
hæreditas Domini, filii; merces, fructus
ventris.

Sicut sagittæ in manu potentis: ita filii ex-
cussorum.

Beatus vir, qui implevit desiderium suum
ex ipsis: non confundetur, cum loquetur
inimicis suis in porta.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto.
Sicut erat in principio, &c.

*Quo dicto, Sacerdos stans tangit & ponit ipsum
primarium lapidem in fundamento, dicens: In fi-
de Iesu Christi collocamus Lapidem istum
primarium in hoc fundamento; in nomine
Patris ✠, & Filii ✠, & Spiritus ✠ san-
cti; ut vigeat vera fides hic, & timor Dei,
fraternaue dilectio; & fit hic locus de-*

stinatus orationi, & ad invocandum & laudandum nomen ejusdem Domini nostri Iesu Christi; qui cum Patre, & Spiritu sancto, vivit & regnat Deus, per omnia sæcula sæculorum. *Resp.* Amen.

Interim cæmentarius locat ipsum lapidem cum cæmento: postea Sacerdos spargit super lapidem Aquam benedictam, dicens: Asperges me, Domine, hyssopo, & mundabor; lavabis me, & super nivem dealbabor. Psalm. Miserere mei Deus secundum magnam &c. ut supra, dicitur totus, cum Gloria Patri. Quo dicto, Sacerdos spargit aquam benedictam per omnia fundamenta, si sunt aperta; si vero non sunt aperta, circuit, aspergendo fundamenta Ecclesie designata: &, incipiens aspergere, inchoat Antiphonam, Clero prosequente: O quam metuendus est locus iste! vere non est hîc aliud, nisi Dominus Dei, & porta cæli.

Psalmus 86.

Fundamenta ejus in montibus sanctis: diligit Dominus portas Sion super omnia tabernacula Iacob.

Gloriosa dicta sunt de te: civitas Dei.

Memor ero Rahab & Babylonis: scientium me.

Ecce alienigenæ, & Tyrus, & populus Æthiopum: hi fuerunt illic.

Num-

Numquid Sion dicet, Homo, & homo natus est in ea: & ipse fundavit eam Altissimus?

Dominus narrabit in scripturis populorum & principum: horum qui fuerunt in ea.

Sicut lætantium omnium: habitatio est in te.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto. *Et c.*

Antiph. O quam metuendus est locus iste! vere non est hic aliud, nisi domus Dei, & porta cæli.

Interim, aspergendo, procedit usque ad fundamenta aperta, seu designata; Et, repetitâ Antiph. stans dicit: Oremus. Ministri: Flectamus genua.

Resp. Levate.

OMnipotens & misericors Deus, qui Sacerdotibus tuis tantam præ cæteris gratiam contulisti, ut, quidquid in tuo nomine digne perfecteque ab eis agitur, à te fieri credatur: quæsumus immensam clementiam tuam, ut, quidquid modo visitaturi sumus, visites, & quidquid benedicturi sumus, bene ✠ dicas; sitque ad nostræ humilitatis introitum, Sanctorum tuorum meritis, fuga dæmonum, Angeli pacis ingressus. Per Christum Dominum nostrum. *Resp.* Amen.

DEus, qui, ex omnium cohabitatione Sanctorum, æternum majestati tuæ

condis habitaculum; da ædificationi tuæ incrementa cælestia, ut, quod te jubente fundatur, te largiente perficiatur. Per Christum Dominum nostrum. *Resp.* Amen.

Ritus benedicendi novam Ecclesiam, seu Oratorium publicum, ut ibi sanctissimum Missæ Sacrificium celebrari possit.

Sacerdos, novam Ecclesiam, de licentia Episcopi, benedicturus, ut in ea divinum Sacrificium Missæ rite celebretur; stolâ ac pluviali albi coloris indutus, aliquot Sacerdotibus & Clericis adhibitis, prælatâ Cruce mediâ inter duos Clericos, deferentes cereos accensos, mane procedit ad primariam Ecclesiæ vel Oratorii januam; ubi stans capite aperto, conversus ad eam, dicit absolute Orationem:

Actiones nostras, quæsumus Domine, aspirando præveni, & adjuvando prosequere: ut cuncta nostra oratio & operatio à te semper incipiat, & per te cœpta finiatur. Per Christum Dominum nostrum. *Resp.* Amen. Deinde inchoat Antiphonam, Asperges me, Domine, &c. & Clerus alternatim dicit Psalm. Miserere mei Deus; ut supra. In fine, Gloria Patri. Interim circumdant exterius Ecclesiam (quæ intus debet esse vacua & nuda, & pariter altaria nuda, excluso populo, donec absoluta sit benedictio;) & Sacerdos,